

แนวทางเวชปฏิบัติทางทันตกรรม

Clinical Practice Guideline

For Dental nurse

ขอบเขตเนื้อหา

01

Dental patient
assessment

02

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรม
สำหรับผู้มีโรคประจำตัว

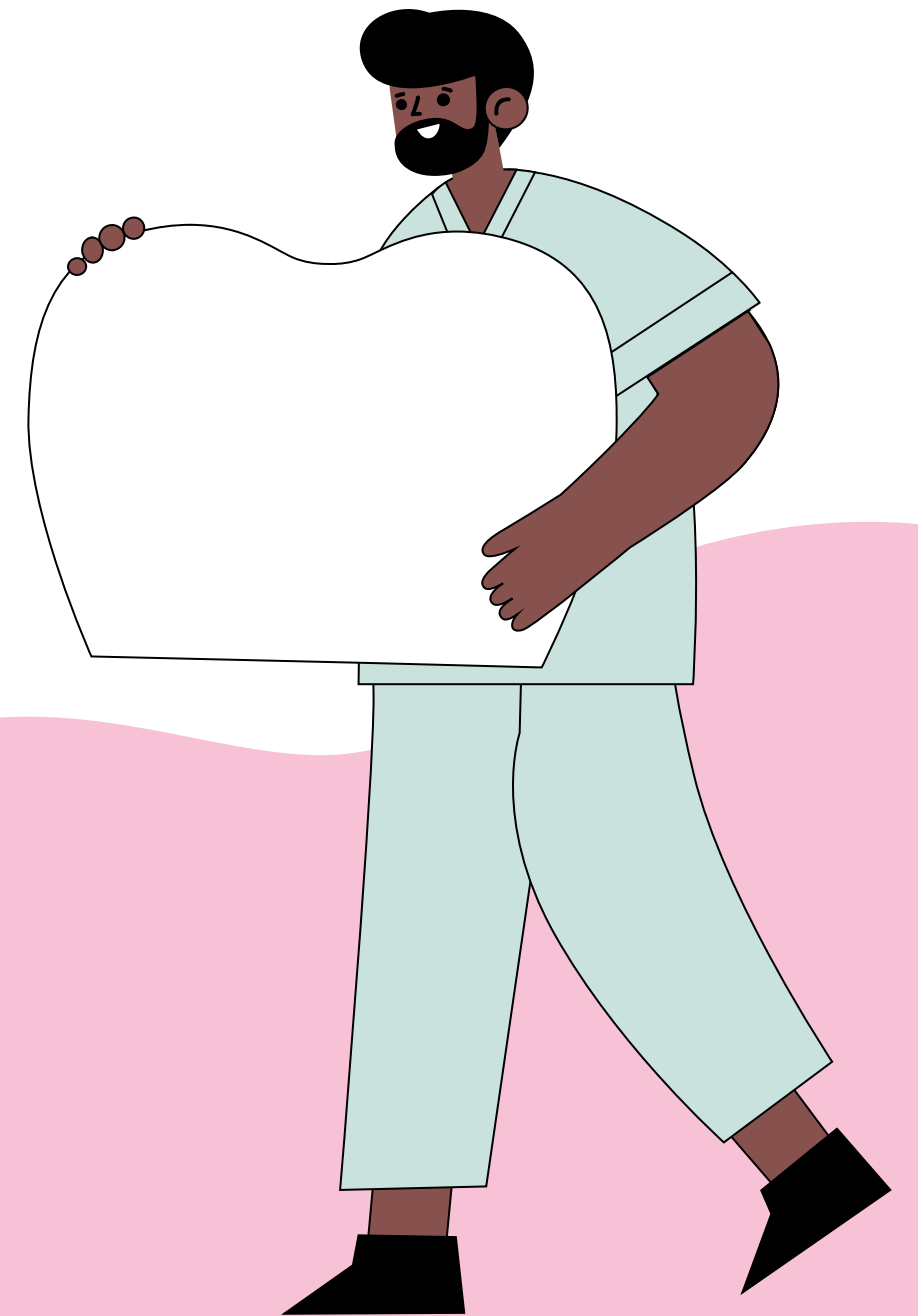
สตรีมีครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, เบาหวาน,
ความดันโลหิตสูง, ผู้ที่รับประทานยา
Antithombotic drugs

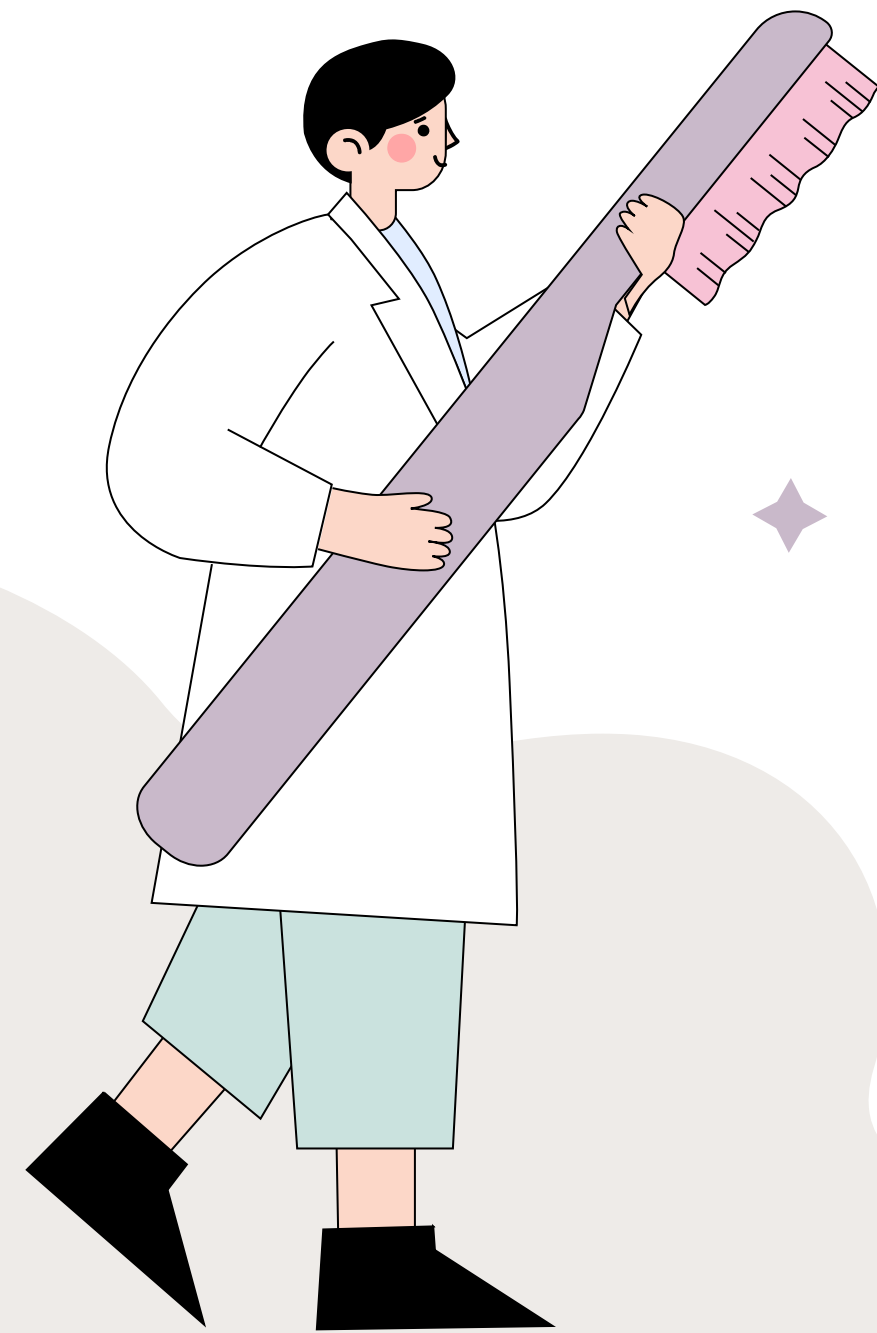
03

แนวทางปฏิบัติในการทำให้
เครื่องมือปราศจากเชื้อ

04

ยาที่ใช้ทางทันตกรรม

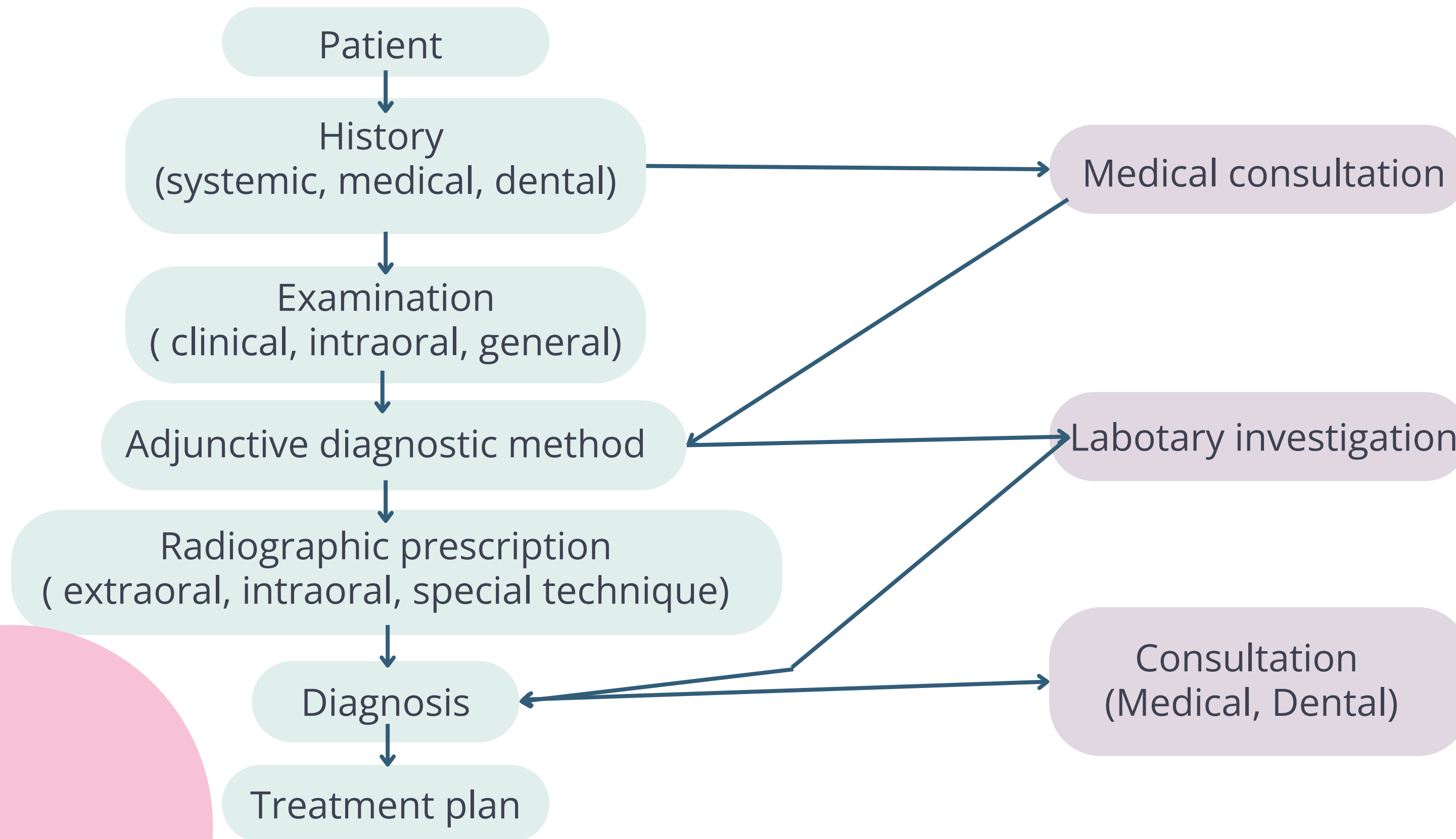

01

Dental patient assessment

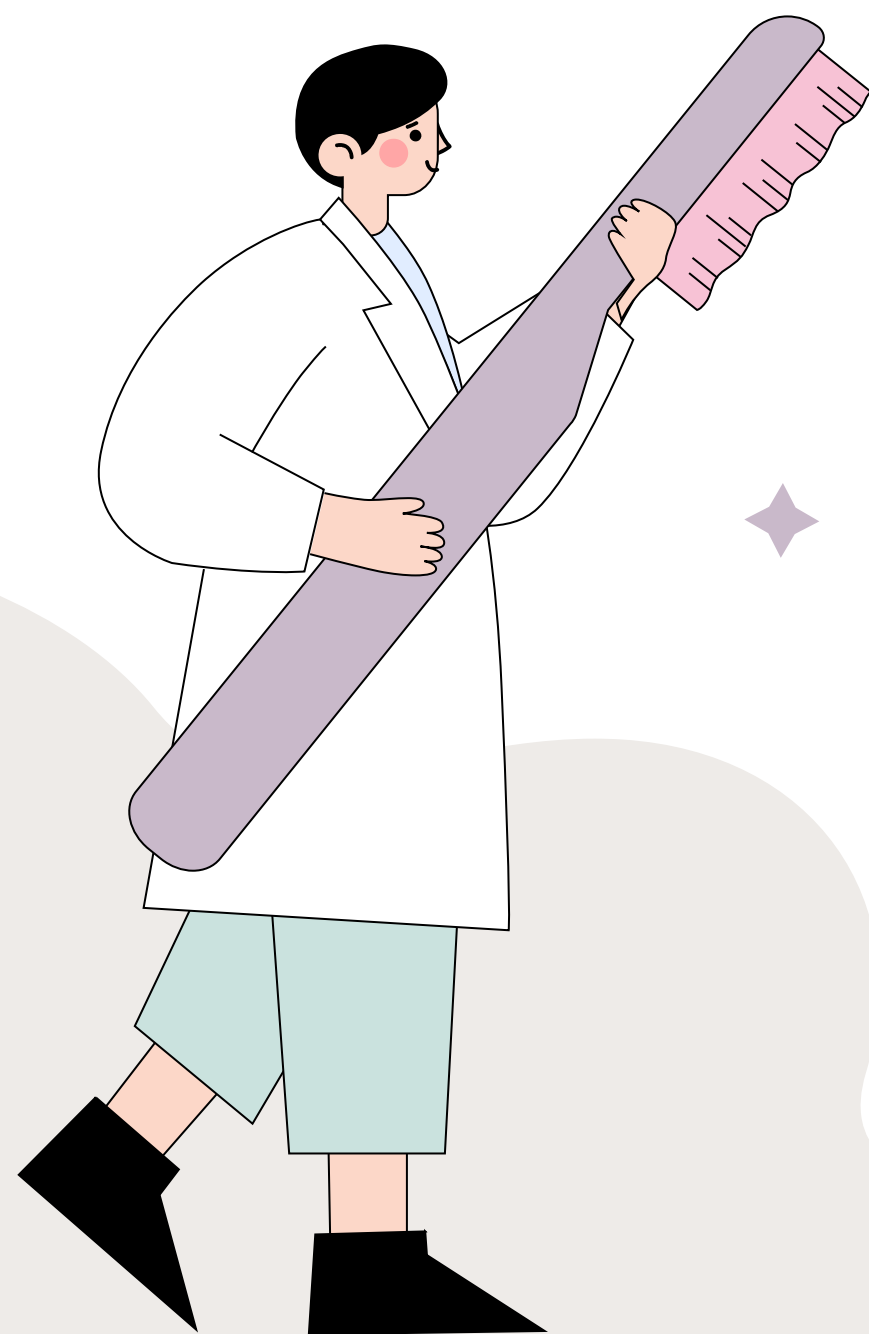
การประเมินผู้ป่วยทางทันตกรรม

Dental patient assessment

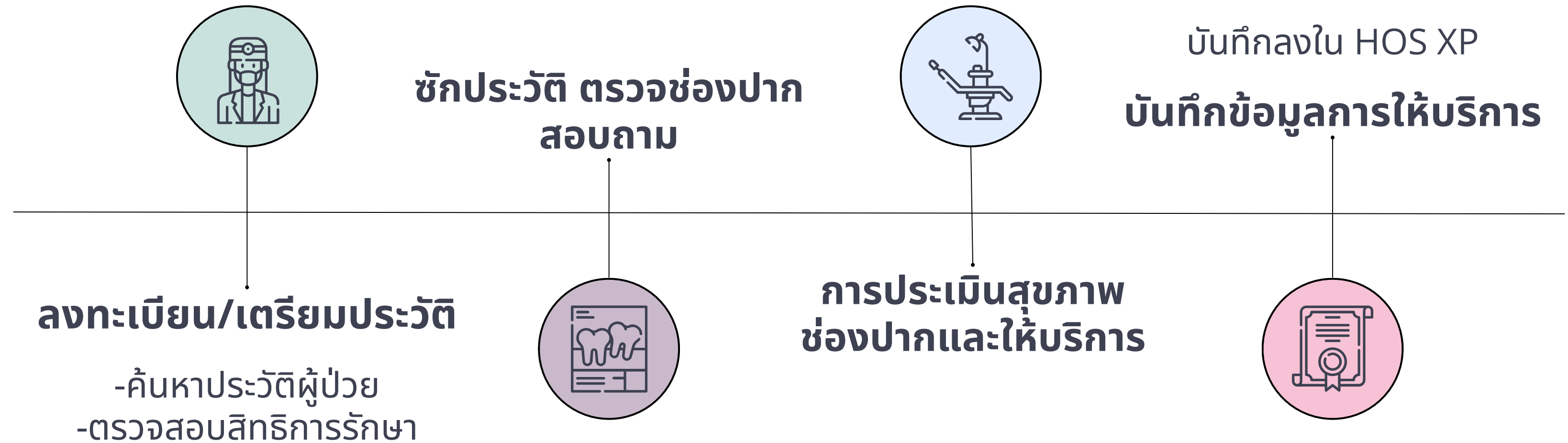

02

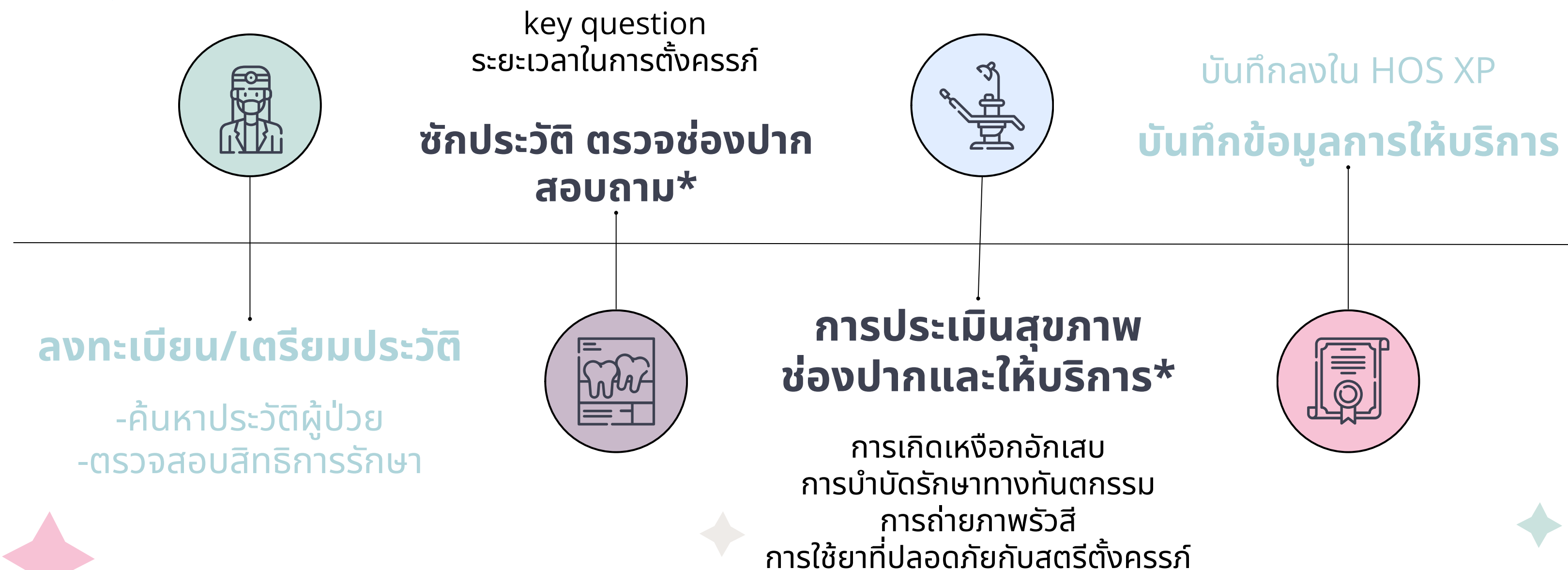
แนวทางการปฏิบัติทางทันตกรรม สำหรับผู้มีโรคประจำตัว

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมโดยทั่วไป

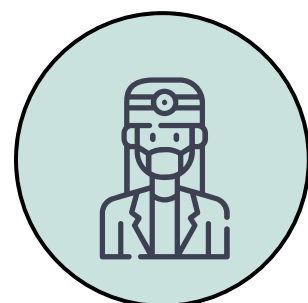

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมสำหรับสตรีตั้งครรภ์

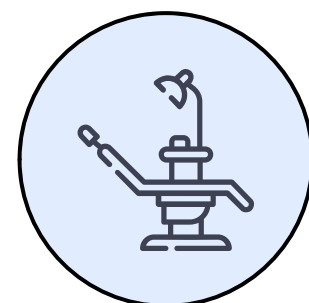

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมสำหรับสตรีมีครรภ์

 key question
ระยะเวลาในการตั้งครรภ์

ซักประวัติ ตรวจช่องปาก
สอบถาม*

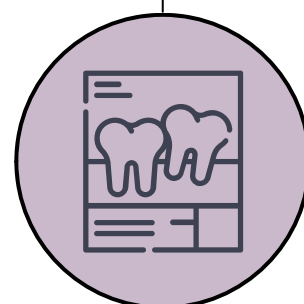

บันทึกลงใน HOS XP

บันทึกข้อมูลการให้บริการ

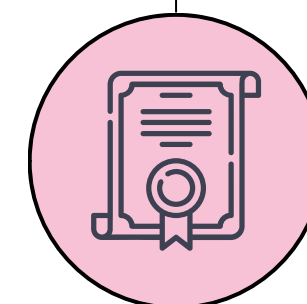
ลงทะเบียน/เตรียมประวัติ

- ค้นหาประวัติผู้ป่วย
- ตรวจสอบสิทธิการรักษา

การประเมินสุขภาพ
ช่องปากและให้บริการ*

- การเกิดเหงือกอักเสบ
- การบำบัดรักษาทางทันตกรรม
- การถ่ายภาพรังสี
- การใช้ยาที่ปลอดภัยกับสตรีตั้งครรภ์

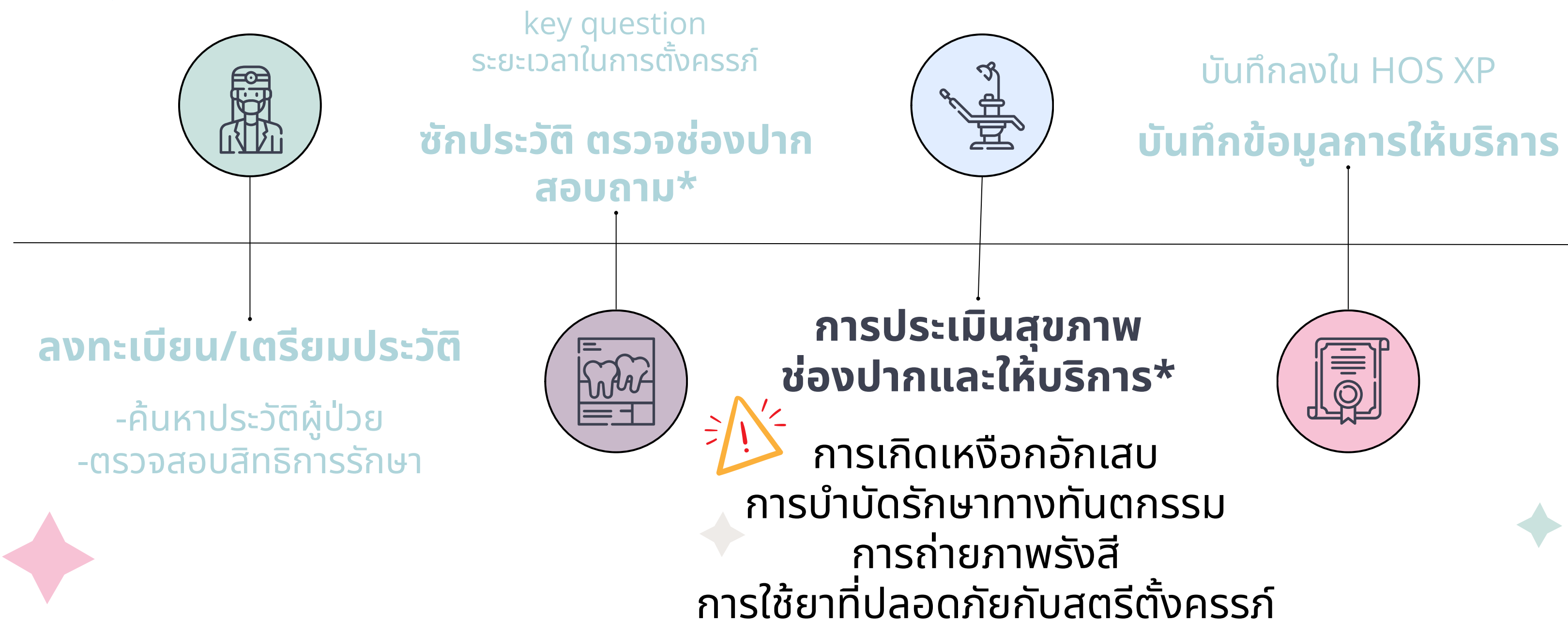
ระยะเวลาการตั้งครรภ์

1-3 เดือน : nausea, risk of teratogenesis

4-6 เดือน : **Ideal period for elective dental treatment**

7-9 เดือน : Risk of SHS, maternal discomfort

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมสำหรับสตรีตั้งครรภ์

การประเมินสุขภาพช่องปากและการให้บริการทางทันตกรรม

การเกิดเหงือกอักเสบ

Good oral hygiene
- OHI + Skill

การบำบัดรักษาทางทันตกรรม

ควรใช้ระยะเวลาไม่นานในการรักษา

การถ่ายภาพรังสี

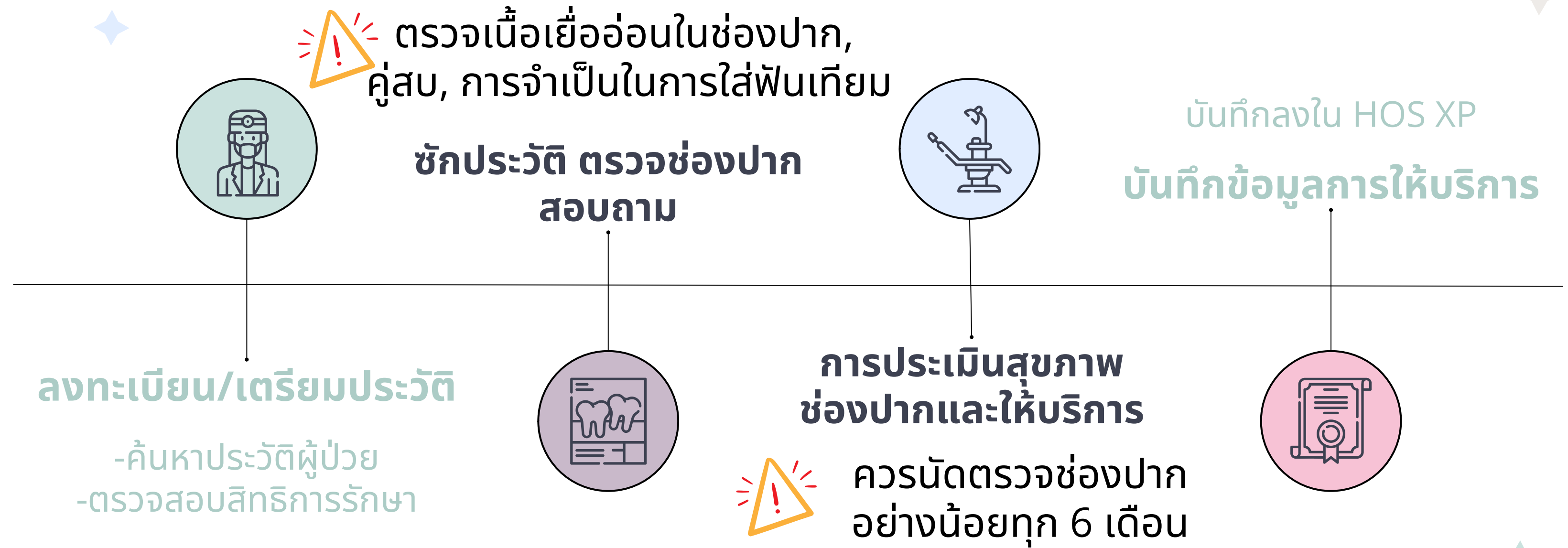
- สวมเสื้อตะกั่วทุกครั้ง
- หลีกเลี่ยงการถ่ายในช่วง 2 เดือนแรก

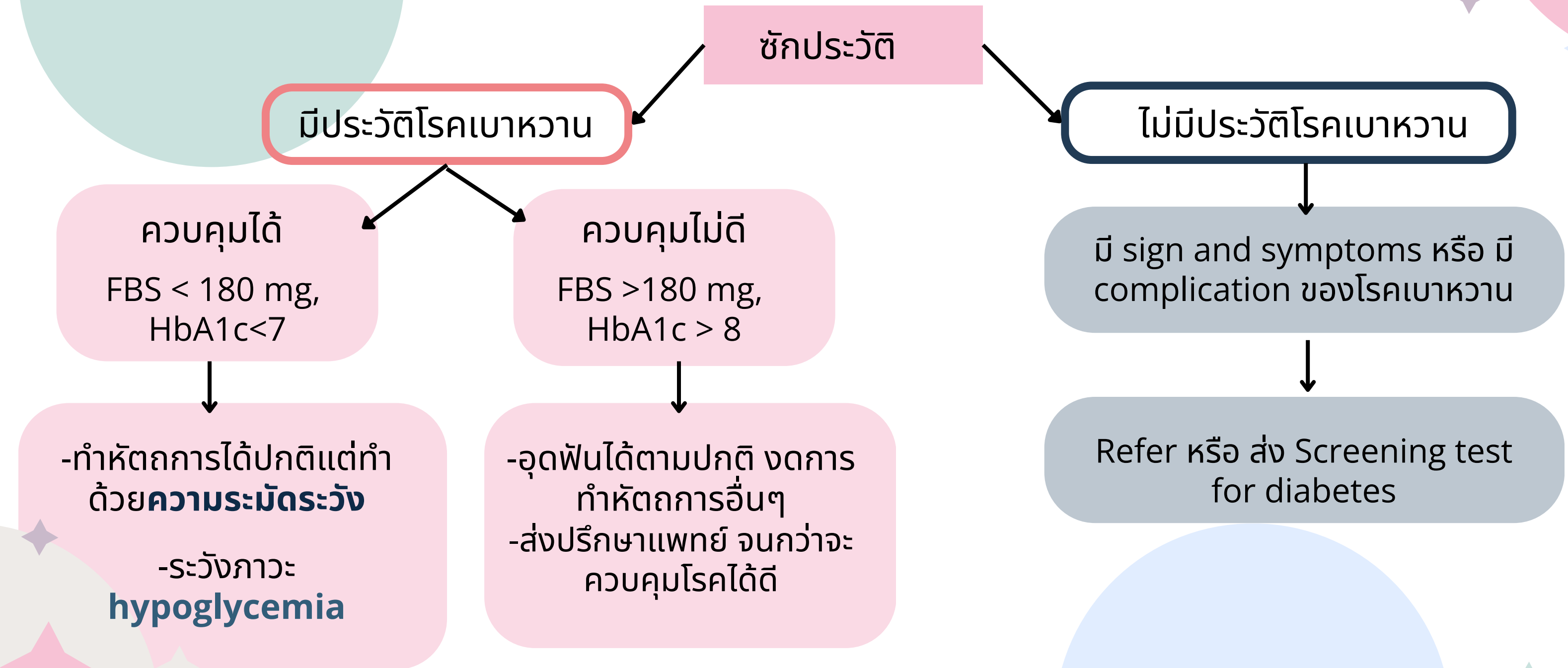
การใช้ยา

- ใน 3 เดือนแรกควรปรึกษาแพทย์ก่อน
- antibiotic แนะนำกลุ่ม penicillin
- analgesic แนะนำ acetaminophen
หลีกเลี่ยง NSAID โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 3

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมในผู้พิการ, สูงอายุ

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมในผู้ป่วยเบาหวาน

การวางแผนการรักษาในผู้ป่วยเบาหวาน

- นัดผู้ป่วยมาทำการรักษาในตอนเช้า
- ระมัดระวังเรื่องการเกิดการติดเชื้อ และแผลหายช้า
- ให้ความรู้แก่ผู้ป่วยถึงความสัมพันธ์ของโรคเบาหวานกับปริทันต์
เน้นให้ผู้ป่วยดูแลสุขภาพช่องปากให้ดี และนัดมาตรวจติดตามเป็นระยะ
- สังเกตอาการและเฝ้าระวังการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (Hypoglycemia)

HYPOGLYCEMIA

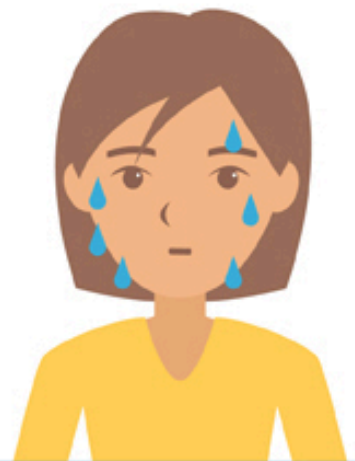
สภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำฉับพลัน (hypoglycemia) พบได้ใน

1. ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับอินซูลินในขนาดมากเกินไป
2. รับประทานยาลดน้ำตาลในเลือด แล้วไม่ได้รับประทานอาหารเข้า
3. ผู้ป่วยมีความเครียด

มักพบในผู้ป่วยที่ได้รับยาฉีด มากกว่ายากิน

อาการแสดง

การ confirm diagnosis ส่วนมากทำโดยการเจาะน้ำตาล
ที่ปลายนิ้ว โดยตัดที่ค่าน้ำตาล ต่ำกว่า 70 mg/dL

SWEATING

PALLOR

IRRITABILITY

HUNGER

LACK OF
COORDINATION

SLEEPINESS

Management of HYPOGLYCEMIA

ผู้ป่วยภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

หยุดการรักษาทางทันตกรรม
(ดูดน้ำลาย เลือด และน้ำเศษ
วัสดุที่อยู่ในปากออก)

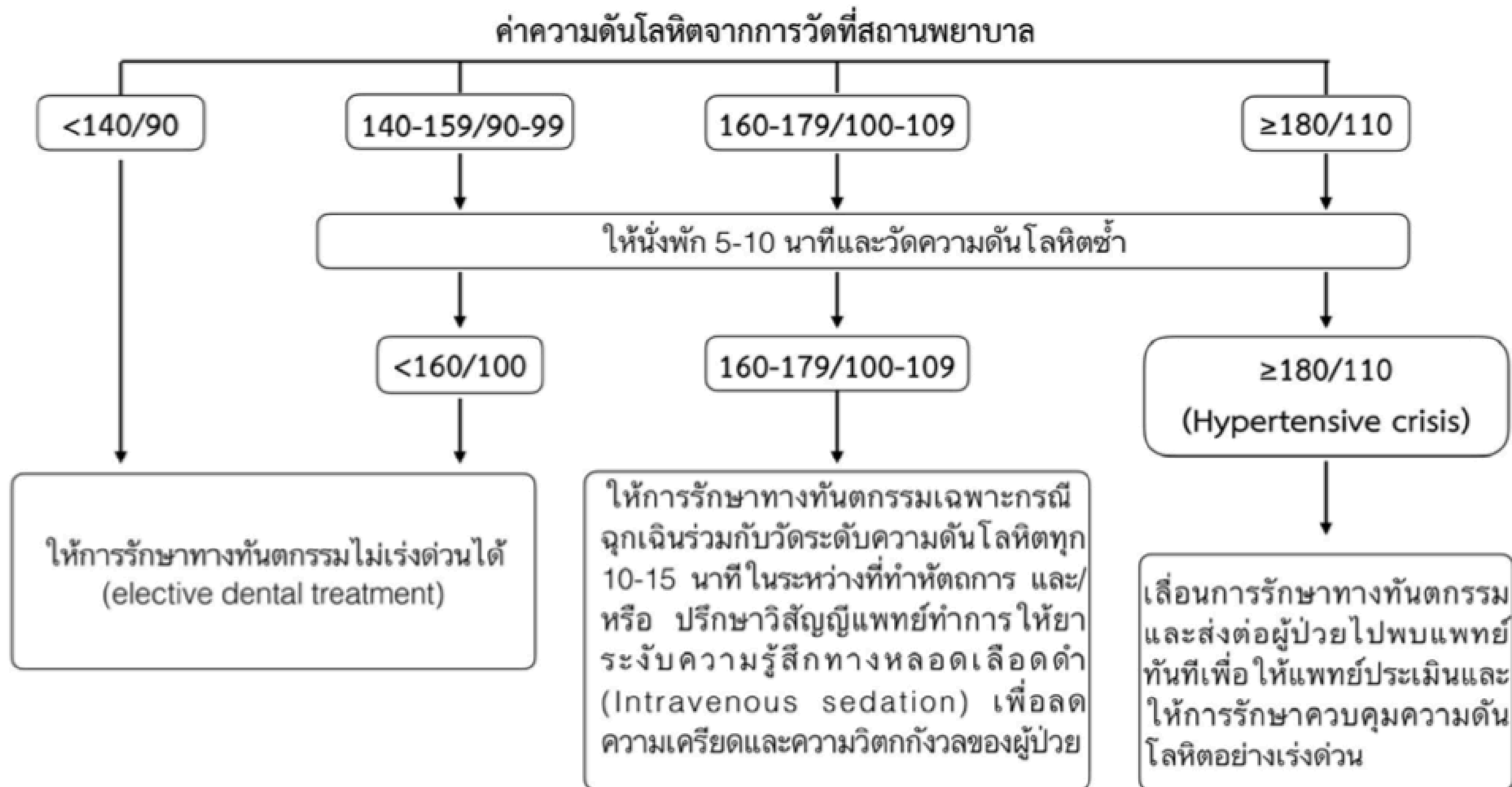
ดูและระบบทางเดินหายใจให้โล่ง

ดูแลให้น้ำหวาน/
ลูกอม

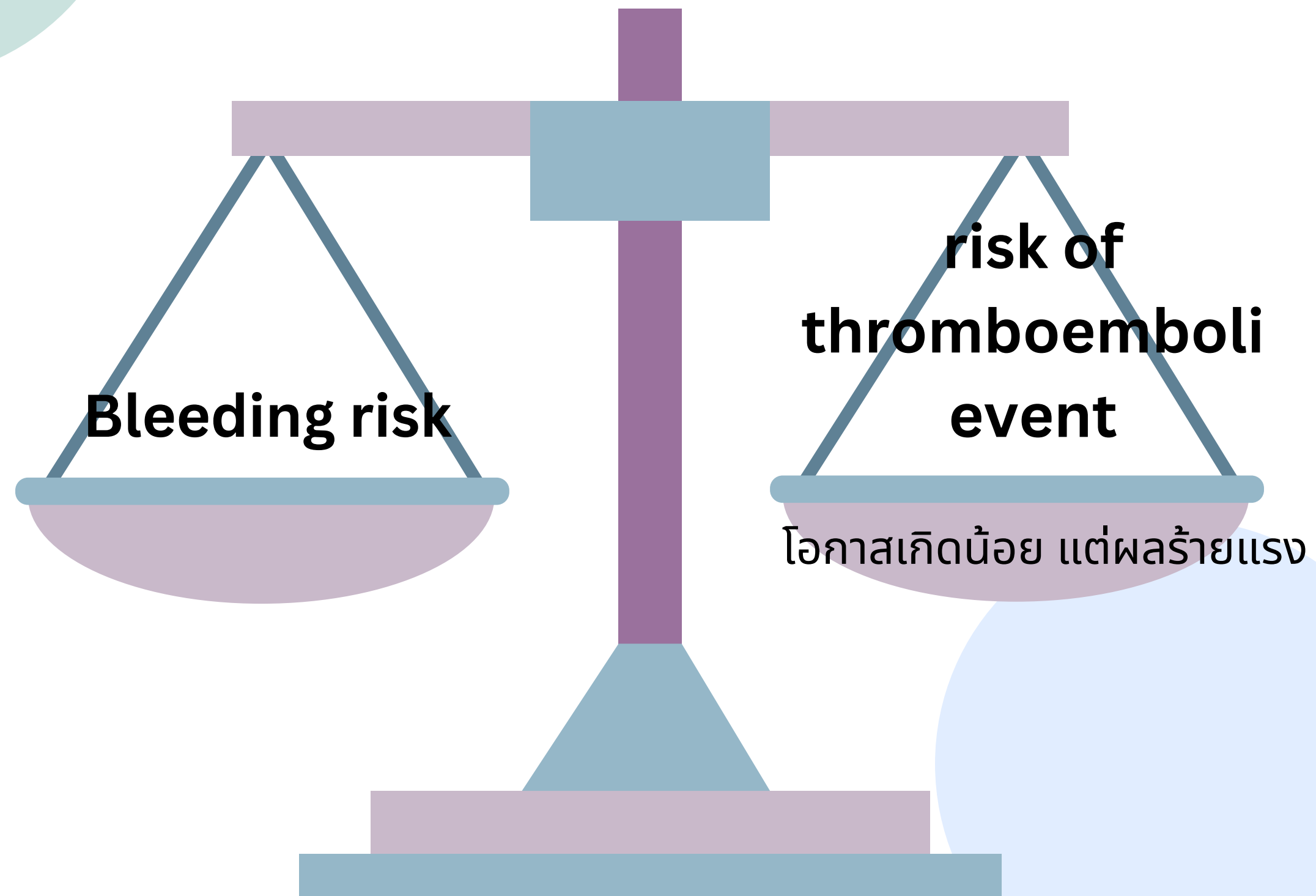
แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง

การวางแผนการรักษาในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง

- ชักประวัติและบันทึกการรักษา ชนิด และขนาดยาที่ได้ และอาการแทรกซ้อนที่เคยเป็น
- ตรวจวัดอาการแสดงชีพทุกครั้งก่อนและหลังทำ
- ผู้ป่วยที่กำลังรักษาและควบคุมความดันเลือดอยู่ให้ผู้ป่วยกินยาตามปกติ
เน้นให้ผู้ป่วยดูแลสุขภาพช่องปากให้ดี และนัดมาตรวจติดตามเป็นระยะ
- **ลดความเครียดและความวิตกกังวลของผู้ป่วย** โดย การนัดทำตอนเช้า และทำเวลาไม่นาน
และหากผู้ป่วยมีความเครียดควรหยุดพักการรักษาไว้ก่อน
- ใช้ยาชาที่มีส่วนผสมของ epinephrine 1: 100,000 ปริมาณน้อยที่สุด คือ **ไม่เกิน 0.04 mg หรือ 2 หลอด**
- **ระวังการเกิด postural hypertension** ควรให้ผู้ป่วยเปลี่ยนท่าช้าๆ

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมในผู้ป่วยที่รับประทานยา ต้านเกล็ดเลือดและยาต้านการแข็งตัวของเลือด

แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรมในผู้ป่วยที่รับประทานยาต้านเกล็ดเลือดและยาต้านการแข็งตัวของเลือด

ซักประวัติการรับประทานยาและประเมินประเภทของยา

ยาต้านเกล็ดเลือด (antiplatelet)
เช่น Aspirin, Clopidogrel

ยาต้านการแข็งตัวของเลือด
(anticoagulant) เช่น warfarin

Aspirin < 100 mg/day

-ไม่จำเป็นต้องหยุดยาหรือปรับยา กรณีทำ minor surgery เช่น ถอนฟันไม่เกิน 3 ซี่, Scrp

แนะนำการจ่าย paracetamol
Direct pressure with gauze

Aspirin >100 mg/day
or Dual antiplatelet therapy

Consult แพทย์

โดยส่วนมาก ผู้ป่วยจะทาน DAPT ในช่วง 1 ปีแรกของการผ่าตัด ดังนั้นถ้าหัตถการไม่เร่งด่วนมาก สามารถรอให้ผู้ป่วยกลับมาได้รับ SAPT

ผู้ป่วยที่ได้รับยา warfarin ควรได้รับการส่งตรวจค่า INR ก่อนทำหัตถการทุกครั้ง และค่า INR ควรน้อยกว่า 3.5 และตรวจมาไม่เกิน 72 ชม.

03

แนวทางการปฏิบัติในการทำให้ เครื่องมือปราศจากเชื้อ

การแบ่งประเภทของเครื่องมือทางทันตกรรม

ประเภท	ความหมาย	การทำความสะอาด
Critical	เป็นเครื่องมือที่สัมผัสเลือด น้ำลาย หรือผ่านลงไปใต้อันเยื่อ หรือสัมผัสกระดูก เช่น ประเภทงานศัลยกรรม, อุดฟัน, ขูดหินปูน	Sterilization -Autoclave
Semi- critical	เป็นเครื่องมือที่สัมผัสกับเยื่อเมือกในช่องปาก แต่ไม่ได้ผ่านลงไปใต้อันเยื่อ หรือสัมผัสกับกระดูก เช่น พิมพ์ปาก ขัดฟัน	Sterilization High-level disinfection
Non-critical	สัมผัสกับผิวหนังของผู้ป่วยเท่านั้น	Intermediate-level or low level disinfection

แนวทางปฏิบัติในการทำให้เครื่องมือปราศจากเชื้อ

เครื่องมือที่ผ่านการใช้งานแล้ว

SORT

ควรล้างทำความสะอาดหลังการใช้งานทันที หรือ แช่ในน้ำยาแช่เครื่องมือที่มีคุณสมบัติในการฆ่าเชื้อ

SOAK

ล้างด้วยเครื่อง Ultrasonic

ล้างด้วยมือโดยสวมถุงมือสำหรับล้าง และใช้น้ำยา detergent

เช็ดให้แห้งด้วยผ้าสะอาด/แช่น้ำยากันสนิม/หยอดน้ำมันหล่อลื่น บริเวณข้อต่อเครื่องมือ

CLEAN

ห่อผ้า/บรรจุซอง

PACK

ติด autoclave tape เขียน วัน/เดือน/ปี ที่เข้าอบและวันหมดอายุ

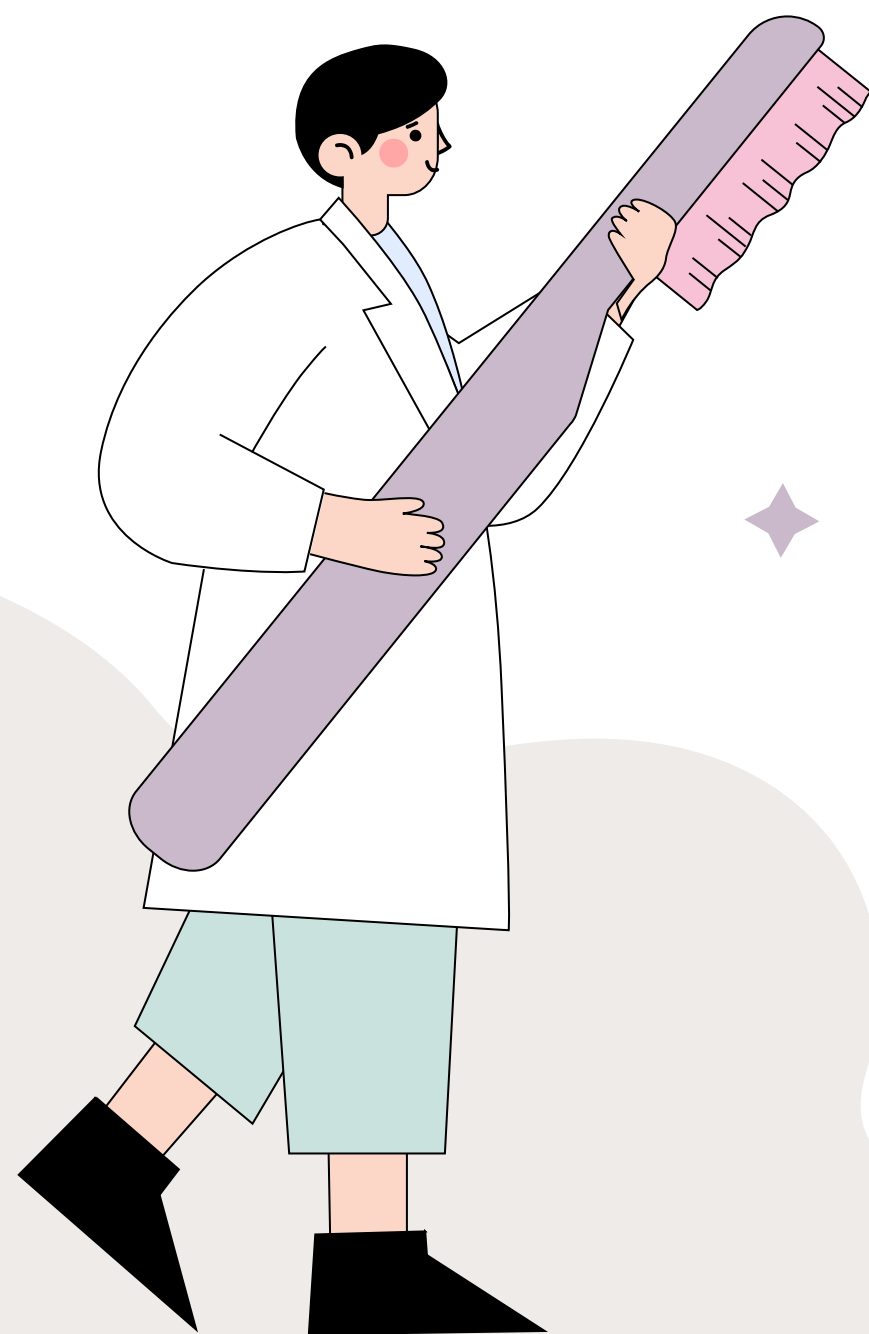
ส่ง autoclave tape ที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส นาน 15-30 นาที

AUTOCLAVE

จัดเก็บตามประเภทงาน ตามหลัก first in, first out

04

การใช้ยาทางทันตกรรม

ยาที่ใช้ทางทันตกรรม

ยาแก้ปวด

ยาปฏิชีวนะ

ใช้ในการรักษาการติดเชื้อ
ในช่องปาก

ยาทาเฉพาะที่

ใช้ในการรักษาโรค
ในช่องปาก

ยาที่ใช้ทางทันตกรรม

ยาแก้ปวด

Paracetamol

Ibuprofen

Paracetamol

- Mild pain
- ควรมีการลด dose ในผู้ป่วยที่เป็นโรคตับ

Ibuprofen

- Moderte pain
- ไม่แนะนำในผู้ป่วยโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง
- ไม่แนะนำกับผู้ป่วยโรคกระเพาะ
- ไม่แนะนำในผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับการแข็งตัวของเลือด

ยาที่ใช้ทางทันตกรรม

Penicilin V

-ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว

Amoxicillin

-เป็นยาที่นิยมใช้เป็นอันดับแรกในการรักษาการติดเชื้อในช่องปาก
-ห้ามใช้ในผู้ที่แพ้ยากลุ่ม penicilin

ยาปฏิชีวนะ
ใช้ในการรักษาการติดเชื้อ
ในช่องปาก

- Penicilin V
- Amoxicillin
- Clindamycin
- Metronidazole

Clindamycin

-เป็นยาใช้เป็นอันดับรอง ในกรณีที่ผู้ป่วยแพ้ยากลุ่ม penicilin

Metronidazole

-เป็นยาที่ใช้ในกรณีที่สงสัยว่า มีการติดเชื้อในกลุ่มที่ไม่ใช้ออกซิเจนอยู่ด้วย

ยาที่ใช้ทางทันตกรรม

Triamcinolone acetonide

- แพลกัลดกระแทก
- แพลร้อนใน

Acyclovir cream

- แพลเริ่มบริเวณริมฝีปาก
- แพลเริ่มในช่องปาก

ยาทาเฉพาะที่
ใช้ในการรักษาโรค
ในช่องปาก

- Triamcinolone acetonide
- Acyclovir cream

อ้างอิง

1. กทันตแพทยสภา.(2553). แนวทางปฏิบัติการรักษาทางทันตกรรม Clinical practice guideline (CPG)
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง.(2561). แนวทางเวชปฏิบัติทางทันตกรรม สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล Clinical practice guideline for dental nurse
3. สถาบันทันตกรรม.(2549). แนวทางปฏิบัติทางทันตกรรม ในการรักษาผู้ป่วยเบาหวาน (Diabetes mellitus)
4. คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2563)แนวทางปฏิบัติการรักษาทางทันตกรรมในผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ Clinical Practice Guideline for Dental Management of the Medical Compromised patient
5. คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2554).ปฏิบัติกรควบคุมการติดเชื้อและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ในคลินิกทันตกรรม DentCU IC Guideline

The background features several decorative elements: a light blue semi-circle at the top center, a light green semi-circle at the top right, a light purple semi-circle at the bottom left, and a pink semi-circle at the bottom right. Scattered throughout are four-pointed stars in purple, pink, teal, and blue. The word "THANKS" is centered in a bold, dark blue font.

THANKS